

ТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ ТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ TORHINOLARYNGOLOGY

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

2-С (2) 2019

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

ЗАБОЛОТНИЙ Д.І.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

САМБУР М.Б.

ЗАСНОВНИКИ

Державна установа «Інститут отоларингології
ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії
медичних наук України»

Громадське об'єднання «Українське наукове
медичне товариство лікарів-оториноларингологів»

ВИДАВНИК

ТОВ «ВІСТКА»

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

03057, Україна, м. Київ, вул. Зоологічна, 3

Тел. +38044 483 12 82

Тел./факс +38044 483 15 80

АДРЕСА ВИДАВНИКА

01042, Україна, м. Київ, Новопечерський пров., 5

Тел./факс +38044 583 50 94

Спеціальний випуск журналу «Оториноларингологія» присвячено роботі Щорічної традиційної осінньої конференції Українського наукового медичного товариства лікарів-оториноларингологів з міжнародною участю **«СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ В ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ»** (7-8 жовтня 2019 р.).

Відповідальна за випуск: **Холоденко Т.Ю.**

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія KB №23640-13480P, видане Міністерством Юстиції України 20.12.2018 р.

Видання засновано у січні 1924 р. і до грудня 2018 р. виходило під назвою «Журнал вушних, носових і горлових хвороб»

ЗМІСТ

Абизов Р.А., Лакиза С.О., Самойленко С.С. Хондроперихондрит гортані у хворих на рак: особливості диференційної діагностики і планування адекватного лікування	2
Абизов Р.А., Мельников О.Ф., Божко Н.В., Самойленко С.С. Вплив високочастотного електрозварювання на стан імунітету онкологічних хворих	3
Абизов Р.А., Шкоба Я.В., Абизов В.Р., Шкоба Я.Я. Диференційна діагностика дифтерії: перелік захворювань із схожим симптомокомплексом	3
Алексєєва В.В., Юрєвич Н.О., Гаргін В.В. Взаємозв'язок між анатомічною будовою лобних пазух та краніотипом людини	4
Андрєєв С.В., Чернявская М.С. Психофизиологическое тестирование у больных с полипозным риносинуситом	5
Байрак Д.М. Роль оториноларинголога в сучасній реформі. За межею звичайної діяльності	6
Безшапочний С.Б., Безега М.І., Лобурець В.В. Надання допомоги пацієнтам з різними формами гострого запалення структур середнього вуха	7
Безшапочний С.Б., Гасюк Ю.А. Диспластичні процеси гортані	8
Безшапочний С.Б., Лобурець А.В., Подовжній О.Г. Особливості підходу до реабілітації пацієнтів після ендоназальної функціональної синусотомії	8
Безшапочний С.Б., Подовжній А.Г., Джиров А.Р., Гичак И.С. Оптимизация ведения пациентов после эндоназальных функциональных оперативных вмешательств	9
Березнюк В.В., Зайцев А.В., Лыщенко Д.В., Моргачева А.К. Из опыта кохлеарной имплантации в Днепре	10
Березнюк І.В., Ковтуненко А.В., Березнюк В.В., Некрасова Я.П. Профілактика та лікування хронічного запалення середнього вуха у дітей 4-7 років	11
Березнюк В.В., Чернокур А.А., Кіц І.В. Особливості лікування АР на сучасному етапі	12
Богданов К.Г., Тагунова И.К., Андрєєв А.В., Богданов В.К. Динамика некоторых показателей клеточного иммунитета трепанационной полости в процессе консервативного лечения болезни оперированного уха после общеполостной операции	13
Бредун О.Ю., Мельников О.Ф., Тимченко М.Д., Фараон І.В. Порівняльна характеристика вмісту факторів вродженого і антивірусного імунітету в ротоглотковому секреті, екстрактах тканин та лізатах клітин піднебінних мигдаликів дітей при їхній гіпертрофії та хронічному запаленні	14
Гавриленко Ю.В., Лайко А.А., Волгіна І.Є. Цитологічне дослідження клітинного складу лакун піднебінних мигдаликів у дітей, хворих на хронічний тонзиліт і цукровий діабет 1 типу	14
Гарюк Г.І., Бичкова Н.С. Відновлення функції мукоциліарного транспорту при використанні різних методів зупинки носової кровотечі у хворих, які тривало приймають антикоагулянти	15
Герєга С.Р., Заброварна-Микитюк Т.М., Куксенко О.В., Семенюк О.О. Мімікрія гнійного ускладнення травматичного ураження носа: клінічний випадок	16
Господ О.М., Березнюк В.В. Особливості респіраторних нюхових розладів у пацієнтів з вазомоторним ринітом і гіпертрофією середньої носової раковини («concha bullosa»)	17

Грицевич М.Ю.	
Випадок тривалого безсимптомного знаходження риноліту у порожнині носа	18
Губін М.В., Ольховський В.О., Гарюк Г.І., Кравченко Ю.М., Губін В.М., Ірклієнко О.М., Чуваков В.Л.	
Судово-медична оцінка травм гортані за даними Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи	19
Деева Ю.В.	
Альтернативная антибиотикотерапия при остром бактериальном синусите	20
Добронравова И.В., Титаренко О.В.	
Стресс как фактор риска развития голосовых дисфункций	21
Дячук В.В., Дячук В.В.	
Гіпертрофія лімфаденоїдної тканини глотки, як причина храпу і обструктивного апное під час сну у дітей	21
Дячук В.В., Дячук В.В.	
Фіброендоскопія в діагностиці і лікуванні сторонніх тіл носоглотки у дітей	22
Євчев Ф.Д., Пухлік С.М., Гаєвський В.В., Титаренко О.В., Чернишева І.Е., Добронравова І.В.	
Тактика отоларинголога при невідкладних станів голови, порожнин лицевого скелету та ший	23
Євчева А.Ф., Чернишева І.Е.	
Фотолон в діагностиці і лікуванні хворих на злоякісні пухлини шкіри зовнішнього носа і вуха	24
Желтов А.Я., Гусаков А.Д., Гусакова А.А., Костровський А.Н.	
Этиопатогенетическое обоснование хирургического лечения заболеваний носоглотки у детей, страдающих экссудативным средним отитом	25
Желтов А.Я., Гусаков А.Д., Кокоркин Д.Н.	
Состояние микроциркуляции в слизистой оболочке носа у детей при экссудативных средних отитах с гипертрофией глоточной миндалины	26
Заболотный Д.И., Мельников О.Ф., Заболотная Д.Д., Бредун А.Ю., Рыльская О.Г., Тимченко С.В., Смагина Т.В., Волосевич Л.И., Нестерчук В.И., Пелешенко Н.А.	
Современные подходы к применению мукозальных вакцин в иммунотерапии и профилактике инфекционно-воспалительных заболеваний верхних дыхательных путей	28
Зайцев В.С.	
Оценка эффективности лазерной терапии в комплексном лечении воспалительных заболеваний ЛОР-органов	27
Запорожец Т.Ю., Лоскутова І.В.	
Цитологічний склад ексудату слухової труби при ексудативному середньому отиті	29
Калашиник М.В., Лупырь А.В., Григоров С.Н., Яценко М.И., Калашиник Ю.М., Карчинский А.А.	
Пластика травматических повреждений носа	30
Карчинський О.О.	
Оцінка динамічного спостереженні за хворими з бактеріальними риносинуситами при консервативному лікуванні	31
Каширін В.О., Хоролець О.В.	
Сучасні проблеми лікування хворих на рак гортані	31
Кизим В.В., Толчинский В.В., Кизим Я.В., Стороженко П.Н.	
Лечение ЛФР-ассоциированных полипов и гранулем гортани	34
Кізім В.В., Сулаєва О.М., Кізім Я.В., Толчинський В.В.	
Біомаркери в діагностиці ЛФР-асоційованого раку гортані	33
Кіцера Ол.Ол.	
Діагностика отосклерозу	35

Кіщук В.В., Бондарчук О.Д., Дмитренко І.В., Лобко К.А., Барціховський А.І., Існюк А.С. Лікування рецидивуючої назальної ліквореї у хворих на фронтобазальну травму у віддаленому післяопераційному періоді	36
Кіщук В.В., Дмитренко І.В., Бондарчук О.Д., Лобко К.А., Барціховський А.І., Максимчук В.В., Існюк А.С., Грициун Я.П. Клінічні особливості перебігу склерому у дітей	37
Кіщук В.В., Існюк А.С., Мельников О.Ф., Бондарчук О.Д., Лобко К.А., Дмитренко І.В., Барціховський А.І., Максимчук В.В. Зміни стану локального імунітету у хворих на склерому при різних підходах до лікування	3
Кіщук В.В., Лобко К.А., Бондарчук О.Д., Дмитренко І.В., Лобко А.Д., Грициун Я.П., Максимчук В.В., Існюк А.С., Барціховський А.І. Стан пацієнтів з хронічним епітимпанітом до та після хірургічного лікування	40
Кіщук В.В., Барціховський А.І., Бобело А.С., Дмитренко І.В., Бондарчук О.Д., Лобко К.А., Максимчук В.В., Рауцкіс В.П., Скічко С.В., Грициун Я.П., Існюк А.С., Корольчук В.В. Поширеність герпес-вірусу IV типу у дітей з гіпертрофією носоглоткового мигдалика	36
Ковтуненко О.В., Кравчук Ю.Л., Логвіненко Т.О. Застосування ультразвукового скальпеля (ultracision harmonic scalpel) в хірургії ЛОР-органів	40
Ковтуненко О.В., Тимчук С.М., Бакаєв А.А. Хірургічне лікування розповсюджених стадій раку верхньощелепної пазухи	41
Ковтуненко О.В., Тимчук С.М., Рахманов В.В., Чернокур О.А. Трансоральна лазерна хірургія при злоякісних пухлинах гортані	42
Ковтуненко О.В., Тимчук С.М., Шпортько Б.В. Комплексний підхід до діагностики та лікування регіонарних метастазів у хворих на рак гортані	43
Кокоркін Д.Н., Гусаков А.Д., Каширин В.А., Скоробогатий В.В., Гусакова А.А., Шевлюк П.П., Желтов А.Я. Сравнительная эффективность реконструктивных операций уха с облитерацией у взрослых и детей с хроническими гнойными средними отитами	44
Кокоркін Д. М. , Ярецва М.О. Комплексне лікування риносинуситів у дітей	47
Куксенко О.В., Семенюк О.О. Судоми як клінічна маска мастоїдиту: клінічний випадок	48
Кулікова О.О., Чумакова А.В. Лікування секреторного середнього отиту у дітей в залежності від стадії процесу і фонових патологічних станів, що привели до його розвитку	49
Куреньова К.Ю., Коровай О.О., Селезньов С.Б., Бака Л.М., Іванченко Т.Г. Місцеві і загальні скарги хворих на функціональну гіпотонусну дисфонію з урахуванням слуху на тони в звичайному і розширеному діапазонах частот	50
Лайко А.А., Гавриленко Ю.В., Шух Л.А., Осадча Т.М., Павловська Н.Ю. Лікувальна тактика привушних норниць у дітей	51
Левицька С.А., Гоженко А.І., Ямполь О.І. Особливості імунної відповіді при реалізації респіраторних інфекцій у дітей із успадкованою низькою продукцією ІІ-1β	52
Левицька С.А., Пониц О.М., Палій М.А. Синдром німого синусу в дитячій отоларингологічній практиці	52
Левицька С.А., Пониц О.М., Палій М.А. Хвороба Вегенера в практиці отоларинголога	53
Лобурець В.В., Мірашова М.Г., Безшапочний С.Б., Соннік Н.Б. Значення морфологічного стану внутрішньоносових структур для дихальної функції носа	54
Луцир А.В., Яценко М.І., Юревич Н.О., Алексєєва В.В. Клінічні аспекти одонтогенного верхньощелепного синуситу	55

Мельников О.Ф., Заболотная Д.Д., Рыльская О.Г., Шматко В.И., Тимченко М.Д., Фараон И.В., Заяц Т.А., Василенко Т.Ю.	
Влияние фитопрепарата эсберитокс на факторы локального иммунитета ротовой полости	56
Мельников О.Ф., Заболотный Д.И., Прилуцкая А.Д., Каминская А.И., Кушниренко Т.И.	
Ринитал в профилактике рецидивов ангионевротического отека аллергического генеза	57
Мельников О.Ф., Кушниренко Т.И.	
Иммуномодулирующие свойства препарата Циннабсин (in vitro)	57
Мельников О.Ф., Марушко Ю.В., Кривохатская Л.Д., Цимар А.В., Сидоренко Т.В.	
Клинико-патофизиологическая оценка свойств и эффективности препарата Лизак	58
Мінін Ю.В., Карась А.Ф., Дерябіна О.Г., Карась Га., Кучеренко Т.І.	
Використання ММСК пуповини та хондроцитів для регенерації хрящової тканини в експерименті	59
Мінін Ю.В., Кучеренко Т.І., Чуканов О.М., Павлюк О.В.	
Особенности stanu орофарингеальной области у хворих з синдромом обструктивной зупинки дыхания під час сну	60
Москалик О.Є., Баріляк А.Ю.	
Оцінка якості життя пацієнтів у перші три місяці після виникнення однобічних парезів гортані	61
Никулин М.И. Никулин И.М.	
Этиопатогенетическая терапия больных вазомоторным ринитом	63
Осада Т.М., Гавриленко Ю.В., Сербін О.М.	
Особенности дослідження слуху у дітей з розладами аутистичного спектру	64
Пилипюк М.В., Бандиш Т.В., Пилипюк Д.М., Стойкова М.М.	
Тактика лікування хворих на ракові ураження орофарингеальної зони	65
Плаксивий О.Г., Калуцький І.В., Мазур О.О., Чифурко Т.Г., Незборецький І.В., Войцеховська Н.В.	
Кількісна та якісна оцінка гідропсу лабіринту при хворобі Мен'єра	65
Плаксивий О.Г., Чифурко Т.Г., Калуцький І.В., Мазур О.О., Цуркан М.М., Кульчицька Т.Л.	
Принципи лікування ексудативного отиту та показання до шунтування барабанної порожнини	67
Пухлик С.М., Евчева А.Ф.	
Методы лечения больных с злокачественными опухолями кожи наружного уха и носа	69
Пухлик С.М., Суворкина А.А.	
Алгоритм диагностики хронических фарингитов аллергической природы	71
Пухлик С.М., Щелкунов А.П., Щелкунов А.А.	
Особенности течения острых риносинуситов индуцированных грибковой флорой	72
Пухлік С.М., Колесніченко В.В.	
Порівняння ефективності застосування транексамової кислоти та амінокапронової кислоти відносно зменшення ризику кровотеч при тонзилектомії	70
Самусенко С.О.	
Особенности захворюваності дітей на хвороби ЛОР-органів в мегаполісі	73
Сапінжак І.І., Тімен Г.Е., Малишева Т.А., Васлович В.В.	
Вплив нервових ембріональних клітин на морфологічний стан першого нейрону слухового шляху при аміноглікозидному ототоксикозі	79
Тімен Г.Є., Писанко В.Н., Чубко С.П., Мудрий А.С.	
Хирургическое лечение ангиофибромы основания черепа	75
Тімен Г.Е., Писанко В.М., МIRONЮК Б.М., Куліненко М.Г.	
Тимпанопластика у дітей (досвід відділу ЛОР-патології дитячого віку)	81
Тімен Г.Е., Писанко В.М., МIRONЮК Б.М., Куліненко М.Г., Віннічук П.В.	
Кохлеарна імплантація у дітей з хронічним середнім отитом	80

Тімен Г.Е., Писанко В.М., Миронюк Б.М., Хоменко М.Г., Кудь Л.А. Лікування дітей з середнім секреторним отитом	74
Тимчук С.М., Ковтуненко О.В., Хоботова Н.В. Наш досвід лікування злякисних новоутворень ЛОР-органів зовнішньої локалізації	81
Титаренко О.В., Титаренко О.А., Лисовецька В.С., Добронравова И.В. Дискоординація слуха при односторонній тугоухості	76
Тишко Ф.О., Островська О.О., Шукіна Н.Л., Затушевський О.В., Стась П.В. Відновно-реконструктивна хірургія стійких стенозів та атрезій гортаноглотки, гортані, шийного відділу стравоходу	82
Троян В.І., Костровський О.М., О.В. Лобова Використання ІТ в самостійній роботі студентів на кафедрі оториноларингології ЗДМУ	77
Троян В.І., Костровський О.М., Сінайко І.О. Проблемно-орієнтоване навчання на кафедрі оториноларингології ЗДМУ	77
Троян В.І., Сінайко І.О., Кришталь В.М. Ефективність лікування осіб голосомовних професій хворих на хронічний тонзиліт	78
Цепколенко А.В. Регенеративная терапия и профилактика вторичных атрофических ринитов	83
Цимар А.В., Тинітовська О.І. Визначення факторів імунопатологічної направленості у пацієнтів із захворюваннями лімфоглоткового кільця	84
Чернишева И.Э. Некоторые аспекты профилактики бактериальных осложнений острых респираторных инфекций	85
Шевлюк П.П., Гусаков А.Д., Кокоркин Д.Н. Состояния среднего уха у недоношенных детей и его влияние на скрининг слуха	86
Шидловська Т.А., Ковальчук П.М. Гігієнічні умови праці на виробництві азотовмісних сполук	87
Шидловська Т.А., Костіцька І.О., Навальківська Н.Я. Стан слухової функції у хворих на цукровий діабет II типу	88
Шидловська Т.В., Куреньова К.Ю., Шевцова Т.В., Пойманова О.О., Молочек Ю.А. Характеристика стану стовбуромозкового відділу слухового аналізатора у хворих на функціональні порушення голосу за даними акустичної імпедансометрії і слухових викликаних потенціалів	89
Шидловська Т.А., Шидловська Т.В., Козак М.С., Овсяник К.В., Петрук Л.Г. Стан біоелектричної активності головного мозку у осіб, які отримали акутравму в зоні проведення бойових дій	90
Шкорботун В.О., Шкорботун Я.В. Особенности диагностики грибковых тел навколоносовых синусів ятрогенного генезу	91
Шушляпина Н.О., Лупыр А.В., Яценко М.И., Носова Я.В., Худаева С.А., Чернякова А.Е., Анохина Е.А. Компьютерная капилляроскопия, как диагностический критерий оценки методов радиоволнового и лазерного воздействия на нижние носовые раковины при хроническом гипертрофическом рините	92
Ямполь О.І., Левицька С.А., Гоженко А.І. Кореляція генетично успадкованої продукції інтерлейкіна 1 β і частоти респіраторних інфекцій у дітей	93
Ямполь О.І., Левицька С.А., Гоженко А.І. Обтяжений алергологічний анамнез і часті рецидиви респіраторних інфекцій у дітей	94
Яценко М.І., Бондаренко О.В., Сирота І.Ю., Дьоміна Є.В. Застосування інтраназальних глюкокортикостероїдів при лікуванні алергічного риніту	94

дБ. Поэтому при разной потере слуха слухопротезирование проводилось либо на здоровое ухо, либо бинаурально.

Исключение составляла кондуктивная тугоухость, при которой нарушений ототопики и слуховой адаптации выявлено не было. Однако в случае, если срок кондуктивной тугоухости

составлял более 4-5 лет (хронический средний отит, отосклероз), у пациентов возникала депривация центральных отделов слуховой системы. Улучшение тонального слуха у них после операции не приводило к улучшению разборчивости речи, что создавало сложности слухопротезирования.

© О.В. Титаренко, О.А. Титаренко, В.С. Лисовецкая И.В. Добронравова, 2019

В.І. ТРОЯН, О.М. КОСТРОВСЬКИЙ, О.В. ЛОБОВА (ЗАПОРІЖЖЯ, УКРАЇНА)

ВИКОРИСТАННЯ ІТ В САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ ЗДМУ

Педагогічні технології Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) віддають перевагу активним методам навчання, підготовці студентів за індивідуальними планами, збільшенню частки самостійної роботи студентів (СРС) під контролем викладача. Виходячи з того, що остання корекція навчального плану з оториноларингології спрямована на скорочення обсягів аудиторного навантаження на кафедрі була переглянута існуюча система методичного забезпечення та організації самостійної роботи студентів. Так, на кафедрі були створені нові методичні вказівки із самостійної роботи студентів які містили перелік необхідних практичних навичок базового рівня, короткий зміст навчального матеріалу, завдання для контролю СРС, що дозволило самостійній роботі студентів вий-

ти на сучасний рівень вивчення оториноларингології. В цьому процесі активну роль відіграло також створення електронної кафедральної навчально-методичної бази з доступом до неї через WEB сайт університету та використання в навчальному процесі створеної на кафедрі фрагментарної дистанційної форми навчання на базі EDX studio. На цій базі нами був розроблений та опублікований дистанційний курс по вивченню актуальних проблем ларингології, який складається з 3 модулів по 2 заняття. Студенти отримали змогу зареєструватися на сервері університету та користуватися матеріалом з цієї тематики за допомогою мобільного телефону, планшета та комп'ютера. Таким чином, кафедра значно підвищила якість самостійної роботи студентів по вивченню оториноларингології.

© В.І. Троян, О.М. Костровський, О.В. Лобова, 2019

В.І. ТРОЯН, О.М. КОСТРОВСЬКИЙ, І.О. СІНАЙКО (ЗАПОРІЖЖЯ, УКРАЇНА)

ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ ЗДМУ

Стратегія проблемно-орієнтованого навчання в медичній освіті через грантовий проект EU 530519-Tempus-1-2012 з використанням віртуальних пацієнтів передбачає наближення системи підготовки майбутніх фахівців до вимог європейського та світового рівнів.

Організація на кафедрі освітнього процесу для студентів першого та другого років навчання у рамках програми. за методикою проблемно-орієнтованого навчання в рамках виконання Tempus-проекту вимагало впровадження

сучасних інноваційних технологій, зокрема платформи Open labyrinth і базувалося на 2 віртуальних пацієнтах. При цьому необхідно зауважити, що для студентів 2 курсу, які навчалися за даною методикою, проблемно-орієнтоване навчання слугувало не тільки для отримання клінічних знань, а й для вивчення базових дисциплін (анатомії, фізіології та інших) в контексті конкретної клінічної ситуації.

Структура кейсу була побудована таким чином, що студенти поступово отримували ін-